

vel statum virtutis. Priori modo nemo negat quin fides informis sit virtus simpliciter quoad essentialiam, quia retinet proprium bonum voluntatis essentialiter honestum a quo habet hanc rationem virtutis simpliciter, ut supra, sect. 1, cum D. Thoma etiam diximus. Quoad statum vero, dicitur virtus secundum quid, quia caret omnibus perfectionibus quæ ex consortio charitatis proveniunt, et præsertim quia nihil fructuosum quoad meritum vitæ æternæ operari potest, propter quod mortua etiam dicitur, non in ratione fidei, sed in ratione virtutis, et ita satis responsum est ad secundum argumentum.

8. *Ad tertium argumentum.* — Ad tertium fundamentum, de demerito peccati mortalis, respondetur probare quidem potuisse Deum, utendo rigore justitiæ, privare peccatorem etiam habitu fidei, tamen de facto id non facere, quia est magis consentaneum suavi providentiæ divinæ, quia quamvis peccator amittat justitiam, semper relinquitur in hac vita spes recuperandi illam; et ideo fuit conveniens non auferri fidem, quæ est fundamentum spei et justitiæ. Petitur autem in illo argumento, an sit aliquod peccatum tanti demeriti, ut propter illud fides amittatur, quod explicabitur sectione sequenti.

SECTIO IV.

Utrum per omne peccatum hæresis seu infidelitatis perdat habitus fidei?

1. *Qui negent.* — *Eorum argumentum primum.* — *Secundum.* — *Tertium.* — *Evasioni occurritur.* — Fuit opinio Durandi in 3, distinctione vigesima tertia, quæstione nona, hæreticum¹, quamvis discredat uni vel alteri articulo fidei, non perdere habitum fidei, si aliquos credat; quam opinionem secuta est Glossa in cap. *Firmiter*, in summa Trinitate. Fundari potest primo in argumento sumpto ex sectione præcedenti, quia si per tale peccatum amitteret habitus fidei, maxime demeritorie; sed hoc modo non amittitur; ergo. Probatur minor, quia multa sunt peccata majoris demeriti, quam sit peccatum hæresis vel infidelitatis, et per illa non tollitur fides; ergo neque per hæresim. Secundo, quia non repugnat credere aliquid fide infusa quia Deus dicit, et non credere omnia quæ Ecclesia dicit esse a Deo

¹ Consulatur auctor, lib. 4 de Gratia, cap. 7.

revelata, sicut non repugnat fide acquisita credere dicenti unam rem, et non aliam; ergo non repugnat manere habitum fidei in hæretico. Probatur, quia ille qui sic credit est hæreticus, quatenus non credit Ecclesiæ; et nihilominus retinebit habitum fidei, quatenus aliquid actum fidei habet, quia qui est capax actus, est etiam capax habitus. Antecedens autem patet, tum quia multi hæretici videntur ita credere, et ita profiteri; tum etiam quia, si quis haberet a Deo specialem revelationem, posset illi fidem adhibere, etiamsi alias non credat Ecclesiæ. Tertio, quia post peccatum hæresis vel infidelitatis manet hæreticus tam aptus, et facilis ad credenda reliqua in quibus non errat, sicut antea erat; ergo signum est retinere eundem habitum. Dices id esse verum de habitu acquisito. Sed contra, nam fieri potest ut nullum habeat acquisitum circa veritates fidei, quia forte semper illas credidit per actus infusos, per quos non acquiritur habitus, et non per actus acquisitos, et præterea si habitus acquisitus fidei non amittitur totus totus unico actu, cur amittetur habitus fidei infusæ?

2. *Assertio prima: per quamvis mortalem hæresim fides amittitur.* — *Probatur ex Scriptura primo.* — Nihilominus dicendum est, per quemlibet actum hæresis, qui sit mortale peccatum infidelitatis, amitti omnino habitum fidei. Hæc est sententia divi Thomæ, secunda secundæ, quæstione quinta, articulo tertio, ubi Cajetanus et omnes. Et communiter Scolastici, in 3, distinctione vigesima tertia, ubi Scotus, quæstione prima, ad primum; Gabriel, quæstione prima, articulo tertio; Capreolus, distinctione vigesima quarta, ad argumenta contra tertiam conclusionem. Et est ita certa conclusio, ut sine errore negari jam non possit. Primo, quia est maxime consentanea Scripturis; dicit enim Joan. de hæreticis, prima epistola, capite secundo: *Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis; nam si ex nobis essent permansissent utique nobiscum.* Ex quibus verbis colligunt Patres hæreticum non permanere in Ecclesia, ut dicitur etiam in extravagante *Unam sanctam*, de majoritate et obedientia; ideo autem non permanet hæreticus in Ecclesia, quia non habet fidem: peccatores enim qui fidem informem retinent, in Ecclesia manent, ut est res indubitata. Confirmat hæc Paulus, prima ad Timoth. primo, dicens, quosdam *amittentes bonam conscientiam, circa fidem naufragasse*; loquitur autem de Alexandro et Hymenæo hæreticis, qui non totam fi-

dem, sed articulum resurrectionis negaverant, ut idem Paulus declaravit, prima ad Timoth. secundo; dicuntur autem naufragasse, quia navem, id est, Ecclesiam perdidit, ut exponit Chrysostomus, etiam quam habere videbantur, addit Hieronymus. Unde in eadem Epistola prima ad Timoth., capite sexto, de hæretico addit Paulus: *Superbus est, nihil sciens, id est, nihil certo et firmiter credens, sed (ut subjungit) languens circa quæstiones et pugnas verborum*; ac denique ad Titum, tertio capite: *Subversus est qui hujusmodi est.*

3. *Probatur secundo ex Tridentino.* — *Et ex Patribus.* — Secundo docuit hoc expresse Tridentinum, sessione sexta, capite decimo quinto, dicens: *Asserendum est non infidelitate per quam et ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio peccato mortali, quamvis non amittatur fides, gratiam amitti.* Dicunt vero aliqui hæc verba non facere certam fidem, quia postea in canonibus posuit Concilium illam partem negativam, quod *fides non amittatur per omnia peccata*; non tamen partem affirmativam, quod *fides amittatur per infidelitatem*. Sed hoc non multum refert, quia etiam doctrina capitum de fide tenenda est; nam in fine capitis 16, dicit Concilium, qui illam firmiter fideliterque non crediderit, justificari non posse; nihilominus tamen omitti potuit illa pars in canone trigesimo octavo, quia illam non negabant hæretici, contra quos canones facti sunt. Magis videtur obstare, quia Concilium non directe, sed quasi obiter, et per parentheses, illud docet; propter quod non dixit esse de fide. Nihilominus tamen, quia absolute Concilium illud affirmat, sine errore negari non potest, præsertim cum consensus etiam Patrum accedat, et præcipue videri potest Augustinus, capite quinto Enchiridii, et libro primo contra Epistolam Parmeniani, capite septimo, et libro secundo de Nuptiis et concupiscent., capite septimo, et de Unitate Ecclesiæ, capite quarto, et de Fide et Symbolo, capite decimo; et Ambrosius, libro septimo in Luc., capite decimo primo, et sermone quinquagesimo tertio, et alii qui communiter dicunt hæreticos solo nomine esse Christianos, cum revera Christo non credant; si autem veram fidem in habitu, et quoad aliquos actus retinerent, vere ac proprie essent Christiani.

4. *An infidelitas physice expellat fidem.* — *Affirmant quidam.* — *Prima ratio.* — Ut autem ratione declaremus hanc veritatem, et argumenta solvamus, explicare oportet quomodo unus actus infidelitatis totam fidem expellere

possit, id est, an physice, et ex intrinseca rei natura, vel moraliter, et ex ordinatione divina. Quidam enim dixerunt actum hæresis physice expellere habitum fidei, quia moralis expulsio potest esse per demeritum, quod non sufficit, ut primum argumentum probare videtur; item, quia ita infidelitas excludit fidem, sicut peccatum mortale charitatem, cum sit eadem proportio et oppositio; sed mortale peccatum physice expellit charitatem, ut videtur sentire D. Thomas, in materia de charitate, ac multi ejus discipuli sequuntur; ergo idem erit in præsentibus; unde pro hac opinione citari possunt omnes, qui ita de charitate sentiunt, quod specialiter aliqui moderni opinati sunt; fuitque antiqua opinio, quam refert et probabilem censet Ocham, in loco statim citando.

5. *Secunda assertio in ordine communis negativa, tam quoad habitum intellectus, quam quoad piam affectionem.* — *Probatur quoad habitum intellectus, et primo impugnatur expulsio physica effectiva.* — Nihilominus dicendum censeo, quod jam libro undecimo de Gratia, capite septimo, a numero undecimo, scripsi, habitum fidei non expelli physice per peccatum infidelitatis. Hæc est communior sententia, quam tenet Bonaventura, in tertio, distinctione vigesima septima, articulo primo, quæstione quarta, et distinctione trigesima prima, articulo primo, quæstione prima, ad secundum; et Durandus, ibidem, quæstione prima, ad primum, et in primo, distinctione decima septima, quæstione decima; Scotus, in 3, distinctione vigesima tertia, quæstione prima, ad primum; Gabriel, quæstione secunda, articulo tertio, dubio secundo; et ibidem Almaynus et Ocham, Quodlibeto tertio, quæstione septima. Quoniam vero diximus duos esse habitus in fide, unum intellectus, alterum voluntatis, neuterque manet in hæretico, de utroque probanda est assertio. Et primo de intellectu; nam duobus modis potest una forma physice expellere aliam, scilicet, effective aut formaliter; neutro autem modo actus infidelitatis excludit habitum intellectualem fidei; ergo, etc.; probatur minor quoad priorem partem de *effectiva* expulsionem, quia tunc una forma expellit effective aliam, quando efficit aliquid cum quo forma, quæ expellitur, conservari non potest, ut ex philosophia suppono, ac videri potest in disputatione 43 Metaph., sectione secunda; actus autem erroris non efficit aliquid in intellectu, formaliter impossibile habitui fidei; ergo. Probatur

minor, nam maxime efficere potest habitum erroris inclinantem ad similem actum, quia actus immanens nihil aliud potest causare; id vero in præsentia non sufficit, primo, quia per primum actum non efficitur perfectus habitus, sed ad summum dispositio imperfecta, quæ non semper valet excludere contrarium habitum. Secundo, quia, licet daremus primum actum esse valde intensum, et inducere similem habitum, nihilominus ex natura rei ille habitus non excluderet fidem, quia est acquisitus, atque adeo natura sua non repugnat formaliter cum infuso, ut videre licet in peccatore habente habitum vitiorum valde intensos; nam si justificetur, recipit omnes virtutes infusas, et tamen non statim amittit habitum vitiorum; eodem enim modo manet propensus ad vitia; alias experimento posset cognoscere suam justificationem. Idemque argumentum est de hæretico, qui cum primum ad fidem convertitur, recipit habitum infusum fidei, et tamen non statim perdit omnes habitus falsos quos in doctrina fidei habebat, ut docet etiam experientia. Ratio vero est, quia habitus acquisitus et infusus sunt diversi ordinis; contraria autem, ejusdem ordinis et generis esse debent, teste Philosopho, decim. Metaph., capite sexto, et satis explicui in citato loco Metaph. Item, quia habitus acquisitus supponit potestatem, dat vero solam facilitatem quam debet auferre contrarius habitus; infusus autem neque confert neque aufert facilitatem in naturalibus, sed addit potestatem supernaturalem, et ideo in se formaliter non pugnant; et hæc pars ex sequenti magis confirmabitur.

6. *Deinde impugnat expulsio physica formalis.* — Quod autem actus erroris formaliter non expellat habitum intellectualem fidei, probatur primo, quia, si talis actus habeatur sine culpa mortali, ut fieri potest, per ignorantiam invincibilem vel moralem indeliberationem, tunc per illum actum non excluditur habitus fidei; ergo manifestum est non esse formaliter et physice repugnantem illi, quia in illo actu est tota entitas physica, et tota informatio intellectus, quæ solet esse cum peccato; ergo signum est expulsionem non provenire ex physica impossibilitate, sed ex mortalitate peccati: et hæc ratio probat etiam de habitu, quia etiam actus ille potest habitum suum efficere. Secundo probatur ex generali principio physico, quia actus non expellit formaliter habitum, ut docuit etiam D. Thomas secunda secunda, quæstione vigesima quarta, articulo

decimo secundo. Et ratio est, quia non servantur proportionem, sicut non repugnat formaliter motus sursum, cum habituali seu naturali propensione ad motum deorsum. Ergo etiam in præsentia actus erroris non pugnat formaliter cum habitu fidei; ergo nullo modo illum potest formaliter expellere. Et hæc rationes a fortiori probant actum infidelitatis, prout est in voluntate, non posse excludere physice habitum fidei qui est in intellectu, quia neque habet formalem repugnantiam cum illo, cum non sint in eadem potentia, neque efficit aliquid in intellectu formaliter excludens fidem.

7. *Probatur ulterius assertio quoad piæ affectionem, imo quoad utrumque habitum.* — Quod vero etiam habitus voluntatis non excludatur physice per culpam voluntatis, eodem fere discursu facile probari potest, quia non est effective, cum non inducat habitum formaliter impossibilem, neque formaliter, quia culpa illa non est habitus, sed actus. Accedit quod interdum potest amitti hic habitus piæ affectionis sine expresso et formali actu voluntatis, per virtutalem et tacitum consensum, in quo esse non potest efficacia seu causalitas physica. Assumptum declaratur in eo qui habet dissensum vel dubitationem circa rem fidei, sine sufficiente advertentia ad peccatum mortale; nam, si postea advertat quid agat, et nihilominus in eodem actu seu dubitatione persistat, incipit graviter peccare per virtutalem consensum, nam prior actus, ex consideratione adveniente, fit deliberatus, et voluntas non tollens illum tacite consentit, etiamsi novum actum non habeat; tunc autem expellitur habitus fidei; ergo signum est hanc expulsionem non esse physicam, sed moralem. Et hoc etiam confirmatur quoad utrumque habitum, quia solum dubium in fide sufficienter voluntarium, etiam indirecte, ad illam expulsionem sufficit, juxta cap. *Dubius*, de hæreticis.

8. *Tertia assertio: infidelitas expellit fidem moraliter, tum demeritorie, tum dispositive.* — Declaratur ex D. Thoma. — *Objectioni satisficit.* — Tunc vero urget primum argumentum. Nam inquiri qualis sit hæc causalitas moralis, Doctores enim citati solum assignant rationem meriti vel demeriti, contra quam procedit dictum argumentum, quia ratio illa non videtur sufficiens, cum eadem vel major in aliis peccatis inveniatur. Propter hoc ergo addo ultimo peccatum infidelitatis expellere habitum moraliter, tum demeritorie, tum etiam dispositive. Prior pars clara est, posterior declaratur optime a divo Thoma; quia qui dissentit

ab uno articulo fidei, eo ipso manet impeditus et indispositus ad credendum aliquid per verum assensum infusum, et cum certitudine orta ex formali motivo fidei; ergo manet indispositus ad habitum fidei; nam qui est indispositus ad operandum sicut oportet, in tota materia habitus, est etiam indispositus ad ipsum habitum. Antecedens fundatum est in iis quæ supra diximus de ratione formali objecti fidei, in disputatione tertia, ubi ostendimus omnia revelata per fidem ita esse connexa in objecto formali suo, ut omnium certitudo a singulis pendeat; nam si unum posset esse falsum, omnia essent incerta. Simili ergo ratione, qui per infidelitatem unum articulum negat, nihil potest cum certitudine fidei credere. Dicit aliquis rationem hanc non solum probare morale indispositionem, sed etiam physicam repugnantiam. Respondetur non ita esse, tum quia sicut actus boni disponunt ad habitum infusos non physice, sed moraliter, ut in materia de Gratia dixi, libro octavo, capite quinto, ita etiam e contrario actus mali moraliter disponunt ad amissionem habituum; sicut etiam diximus libro undecimo, capite quarto, de peccato mortali respectu gratiæ et charitatis; tum etiam quia, licet daremus actum infidelitatis circa unum articulum, quamdiu durat, omnino impedire, etiam physice, cæteros actus fidei, nihilominus non excluderet naturaliter habitum fidei, quia homo semper manet potens ad mutandum illum actum infidelitatis, et exercendum habitum fidei; satis ergo est ut illa sit moralis dispositio repugnans.

9. *Concluditur solutio ad primum argumentum in n. 1.* — *Ad secundum argumentum in eod. n. 1.* — *Salas 1. 2, q. 71, tract. 3, disp. 2, sect. 11, num. 159, et alii limitant datam solutionem.* — *Non admittuntur.* — Ex quibus solum relinquitur primum argumentum; nam, licet possit esse aliquod peccatum majoris demeriti, quam hæresis, non tamen potest sicut hæresis, esse repugnans habitui fidei. Ad secundum vero, in quo fiebat comparatio inter fidem acquisitam et infusam, neganda est similitudo, quia cum fides acquisita de se sit incerta et fallibilis, non habet materia ejus tota eandem connexionem cum ratione assentiendi, quæ est auctoritas hujus vel illius hominis, quam habent credibilia per fidem, cum auctoritate divina. Quidam autem hoc limitant ad fidem infusam quæ proxime nititur in auctoritate Ecclesiæ, propter quamdam rationem supra factam, quia nemo potest dis-

sentire in aliquo ab Ecclesia, quin credat illam posse errare, et ideo impossibile est ut aliquid credat ex auctoritate illius, tanquam infallibile; respectu vero Dei, non ita se habet hæreticus; nunquam enim credit Deum mentiri vel errare, sed potius credit non dixisse Deum, illa quæ non vult credere; et ideo, si extra Ecclesiam fieret revelatio, non putant repugnare credere unum et non aliud, etiam per fidem infusam. Verumtamen, licet in modo credendi per propositionem Ecclesiæ, clarior sit repugnantia, nihilominus universalis censenda est in omnibus quæ quocumque modo sufficienter proponuntur tanquam dicta a Deo, quia firmitas fidei postulat ut nunquam illis possit misceri falsum, ut supra ostendimus; et ideo, quacumque ratione aliquis nolit credere aliquid sufficienter propositum, ut dictum a Deo, ineptus redditur ad credendum alia, ideoque habitum fidei amittit.

10. *Ad tertium responsio quorundam rejicitur.* — Ad tertium autem, sumptum ab experientia, aliqui respondent, per actus infusos acquiri aliquos habitus distinctos ab infusis, qui manere possunt corruptis infusis, et ita in præsentia manere in hæretico habitum acquisitum fidei, licet infusum amittat. Sed non censeo veram illam sententiam, ut latius dixi in materia de Gratia, libro sexto, capite ultimo, quia non potest actus generare habitum, nisi sub eadem ratione formali objecti; si autem actus est infusus, necessario habet supernaturalem rationem formalem objectivam, sub qua habitus acquisitus tendere non potest. Dico igitur ordinarie quidem manere in hæretico habitum acquisitum, non tamen per actus infusos, sed per naturales, quos sæpe fideles exercent etiam circa supernaturalia, credendo nimirum illa ex quadam humana fide. Neque casus qui in argumento fingitur moralis est; illo tamen admissio, maneret facilitas partim ex speciebus et apprehensionibus, tum rerum fidei, tum etiam motivorum credibilitatis; partim ex formali habitu quem homo habet, ad credendum ea quæ sub auctoritate humana sufficiente proponuntur; ita enim quamvis hæreticus neget unum articulum, de aliis facile credit Deum illa revelasse. Credit autem hoc ex auctoritate humana, vel ex judicio suo, non ex ipsamet divina revelatione, ut in superioribus ostensum est, disputatione tertia, sectione decima secunda.

SECTIO V.

Quomodo post mortem amittatur fides, et in quibus subjectis maneat tandem.

1. Hæc quæstio ex dictis de actu, in disputatione præcedenti, sectione nona, resoluta est; nam generalis regula est, post hanc vitam in his tantum personis conservari habitum fidei, quæ possunt actus fidei exercere. Etenim habitus est propter actum. Oportet vero modum corruptionis in singulis explicare; suppono autem ex hoc principio, in purgatorio, quamdiu ille status durat, non perditur habitum, quia in illo statu animæ vere credunt fide infusa, ut dixi; solum ergo manet quæstio de statu damnationis et beatitudinis.

2. *Opinio Durandi, damnatis manere fidei habitum.* — *Ejus motivum primum.* — *Secundum.* — *Tertium.* — De primo dixit Durandus, in tertia, distinctione vigesima tertia, quæstione nona, habitum fidei non corrumpi, etiam in illo statu, sed manere in damnatis, quia Magister ibi scripsit in dæmonibus esse fidem informem, quod dixit etiam Glossa ad Romanos primo; et Glossa in rubrica de summa Trinitate et Fide Catholica. Item quia in damnatis nullus est error fidei contrarius. Denique quia character manet in baptizatis, etiamsi damnentur, ad testimonium culpæ eorum; ergo simili modo potest manere fides quoad habitum, etiamsi hic nunquam operaturus sit.

3. *Opinio contraria multo probabilior ex auctoritate.* — *Ex rationibus.* — Contraria sententia longe probabilior est, quam tenent divus Thomas, et omnes quos, illa sectione nona, retuli de actu fidei in damnatis. Neque Magister aut Glossæ citatæ contradicunt, nam loquuntur de fide informi late, ut includit acquisitam. Et favet Dionysius, capite quarto de Divinis nominibus, dicens in dæmonibus nulla fuisse relicta spiritualia dona. Rationes sunt, prima, quia damnati ex statu suo redduntur incapaces actuum fidei, ut supra est ostensum; habitus autem est propter actum. Secunda, quia sunt incapaces spei, et omnino extra viam; fides autem datur ut sit fundamentum spei, atque ut per illam ambulemus. Et ita patet responsio ad rationem in contrarium, nam ratione status aufertur hic habitus a damnatis. Addit Paludanus, dicta distinctione vigesima tertia, quæstione quar-

ta, ut secundum motivum Durandi solvat, habere damnatos aliquos actus fidei contrarios, ubi per evidentiam non coguntur, quod est probabile, sed incertum; satis ergo est quod habent voluntatem prave affectam, et omnino indispositam ad credendum; non enim amittunt habitum fidei per formam physice repugnantem, sed propter demeritum, utpote jam in ultimo termino constituti; quæ erat sufficiens ratio ad quam accedit illa prava dispositio. Ad ultimum motivum de characterem, primo, non est certum manere in damnatis, ut tertia parte, quæstione sexagesima tertia, articulo quinto, in commentario indicavi; et deinde non est eadem ratio, quia character non est virtus neque habitus simpliciter operativus, sed quoddam signum; fides vero est virtus, et habitus operativus et infusus, quem non deceat manere in illo statu.

4. *Opinio ejusdem Durandi et aliorum, manere in beatis fidei habitum.* — *Oppositum probabilius quoad habitum intellectus; concinit auctor, 3 p., q. 7, art. 3, in Comment.* — Superest dicendum de Beatis, de quibus est eadem controversia; nam Durandus probabile censet conservari in Beatis habitum fidei, et fuit opinio Gerson., in tractatu de Vita spirituali; et consequenter hoc affirmatur, si Beati possunt habere actum fidei, sicut etiam Durandus opinatus est. Verumtamen etiamsi nunquam habeant actum, non videtur incredibile, retinere habitum, quia non repugnat, et per se est quædam perfectio; cui etiam favere videntur Irenæus, libro secundo, capite quadragesimo septimo, et libro quarto, capite vigesimo quinto; Tertullianus, in libro de Patientia, circa finem, dum fidem, spem, charitatem in patria manere dicunt. Nihilominus contrarium est probabilius, quod tenet D. Thomas, et alii supra citati de actu. Oportet tamen distinguere intellectualem habitum ab habitu voluntatis; nam de hoc posteriori probabilius est manere in Beatis, quia, ut supra dixi, disputatione sexta, sectione nona, numero septimo, in illis manet pia affectio, et animi præparatio ad obediendum fidei, si oporteret, quia est actus per se bonus, et nullo modo repugnans beatitudini; ergo manet etiam habitus. Quod aperte sentit D. Thomas, tertia parte, quæstione septima, articulo tertio, ad secundum, dicens manere in beatis obedientiam ad fidem, in qua est honestas et meritum ejus, ut ibi etiam intellexit Cajetanus.

5. *Quo pacto habitus luminis gloriæ excludat habitum fidei.* — *Opinio ergo communis*

intelligenda est de habitu intellectuali. Circa rationem autem ejus difficultas est, an excludatur physice per formam impossibilem. Nam Capreolus, in tertio, distinctione trigesima prima, et aliqui Thomistæ, affirmant ita excludi per lumen gloriæ. Sed non existimo hoc verum, tum quia habitus fidei et scientiæ non sunt formaliter repugnantes; tum etiam quia ex vi luminis solius non repugnaret aliqua credere, saltem non visa, si alias perfectio status aliud non postularet. Et confirmatur, quia in Paulo, etiamsi supponatur vidisse Deum in raptu, mansit pro eodem tempore habitus fidei, ut sentit D. Thomas, secunda secundæ, quæstione centesima septuagesima quinta, articulo tertio, et quæstione decima tertia de Veritat., articulo secundo, ad quintum, cum tamen pro eodem tempore habuerit lumen gloriæ ejusdem rationis cum cæteris beatis, nam major vel minor duratio accidentaria est. Dico ergo tolli habitum fidei a Beatis per suspensionem influxus divini, ratione status; qui, cum sit ultimus et perfectissimus terminus, non requirit neque admittit formam quasi constituentem statum viatoris. Item, quia per visionem et perfectionem ejus sunt Beati indispositi et quasi impediti ad actum fidei, quod impedimentum stabile est et perpetuum; et ideo sunt etiam indispositi ad habitum fidei, et hac ratione usus est D. Tho-

mas, prima secundæ, quæstione sexagesima septima, articulo quinto, ad tertium. Et eadem utuntur alii Doctores, dum peculiariter de fide tractant, vel generatim de perseverantia virtutum post hanc vitam, præsertim ad citatum locum D. Thom.

6. *Recensentur subjecta in quibus detur fides, in nullo tamen nisi ad tempus.* — Ultimo, ex dictis declaratum relinquitur, in quibus personis vel subjectis aliquando sit, vel conservetur habitus fidei. Nam de viatoribus, dicendum esse in omnibus baptizatis, tam infantibus quam adultis, qui non posuerunt obicem, quia receperunt effectum Baptismi, in quo habitus fidei includitur. Deinde vero addimus esse in omnibus adultis, etiam non baptizatis, qui actum fidei infusæ aliquando habuerunt, et contrarium nunquam admiserunt, quia per actum infunditur habitus; et licet aliqui hoc limitent ad actum fidei formatum, nobis probabilius visum est, procedere de quocumque actu fidei, secundum substantiam et essentiam ejus. Præterea post hanc vitam jam diximus manere ad tempus in animabus purgatorii, et in illis solis. Unde concluditur in nullo subjecto conservari habitum fidei in perpetuum, ut ex dictis facile potest inductione ostendi. Et ratio optima est, quia est proprius habitus quasi constituens statum viæ, qui nequaquam durat in perpetuum.

Quoniam de dono prophetiæ tractatio cum hac de Fide speculativa tractatione magnam habet affinitatem, eam hoc loco seorsim sufficimus ex ipso auctore, qui in priori lectura utramque conjunxerat. Ex qua licet non pauca ipse conjecerit in caput quintum Prologomeni tertii de Gratia, nolimus tamen disputationem præcidere, sed pro præsentis instituto visum est integram edere, præsertim quia in citato capite 5, num. 22, id ipsum legimus animo destinasse Soarium.

DISPUTATIO VIII.

DE DISTINCTIONE FIDEI AB OMNIBUS DONIS ET GRATIIS INTELLECTUALIBUS QUÆ FIDEI SERVIUNT, ET PRÆCIPUE A PROPHETIA.

Ratio tractandi hoc loco præsentem materiam. — *Recensentur varia dona, quæ alio remittuntur.* — *Habentur nunc in l. 2, a c. 17.* — Disseruit de hisce donis S. Thomas, secunda secundæ, variis in locis; sed est operæ pretium de omnibus junctim agere, tum brevitate ac perspicuitatis causa, tum quia dum ad loca alia remittuntur, prorsus omittuntur; adeo ut præter divum Thomam, nihil fere de

eis tractatum sit a Theologis, cum hæc Romæ scribimus. Accedit hæc ipsa admodum affinia fidei esse, neque in paucis, ratione, essentia, nomine etiam cum illa convenire: esse denique veluti accidentia quædam vel instrumenta ipsius fidei. Observandum igitur inter omnia, primum locum obtinere dona Spiritus Sancti, quæ in intellectu existunt. Secundo, agi a nobis posse de fide, quæ inter fructus Spiritus Sancti numeratur, ad Galat. quinto. Tertio, de fide miraculorum, de qua Matth. decimo septimo: *Si habueritis fidem sicut granum sinapis.* Quarto, de fide, prout gratia gratis data, atque adeo de prophetia, aliisque gratis, quatenus ad cognitionem fidei spectant. De